هەڵسەنگاندنێک لەسەر کاری دۆبلاژ لە کوردستاندا

ئاست... زمان... چۆنیەتی... ئەرک

ڕیپۆرتاژ- ژیلا کەریمی

پانتایی گۆی زەوی بە کلتوور و زمان وئایینی جیاجیا حەزێکی گەشەپێدراوە کە ئەویش تێگەیشتنە لە وڵاتانی دیکە بە کلتوور و فەرهەنگی جیاوازەوە کە ئەمە بەهۆی بوونی شێوە زمانی جۆراوجۆر کارێکی قورس و ئەستەمە. بۆیەلەو سەردەمە پێشکەوتنە خێرایەدا وەرگێڕان ڕۆڵێکی کارا دەگێڕێت و بایەخێکی تایبەتی هەیە.

دونیای سینەما و فیلمیش لەو وەرگێڕانە پشکی بەرکەوتووەو ئەمڕۆ گەلان بەگشتی خەریکی دۆبلاژی فیلمی بیانین و جەماوەرێکی زۆر گیرۆدەی بینینی فیلم و درامای دۆبلاژکراوبوون. کوردستانی خۆشمان لەو بێبەش نەسیب نەبووەو ئێستا بە چەندین کۆمپانیا و تەلەفزیۆن ڕوویان لە کاری دۆبلاژ و ژێرنووسی کردووە و ئەم کارە کارتۆنی منداڵانیشی لەخۆگرتووە. بەڵام لێرەدا چەند پرسیارێک دێتە ئاراوە کەئایا ئێمەی کورد وەک کەسانێکی ئاماتۆر لەو بوارە تاچەند سەرکەوتووین؟ تا چەند هەوڵ دراوە کار بەزمانێکی ستاندارد بکرێت؟ شێوازی هەڵبژاردنی فیلمەکانی چۆن و لە ژێر چاودێری کوێیە؟و.. دەیان پرسیاری دیکە کە بە ئەرکی ڕاگەیاندنی دەزانم بەدواداچوون و خوێندنەوەی وردی بۆبکات و لایەنە پەیوەندیدارەکان بدوێنێ،. هەر بۆیە کۆمەڵێک خەڵک لە هاووڵاتی و کەسانی پسپۆڕ و پەیوەندیدار بەو بوارەمان هێنایە گۆ:

4

تامان شاکر

تامان شاکر بەڕێوەبەری ڕاگەیاندنی نووسینگەی وەزیری ڕۆشنبیری بیروڕای خۆی سەبارەت بەنەبوونی چاودێر بەسەر فیلم وزمانی بەکار هاتوو لەفیلمەکان بەم شێوەیە خستەڕوو:

لەڕاستیدا دەبێت وەزارەتی ڕۆشنبیری کۆنترۆڵی تەواوی ئەو زنجیرە درامایانە بکات وپێم وایە وەزارەتی خوێندنی باڵا و پەروەردەش دەبێت لەڕووی زمانەوانی و تەکنیک ویان شیاو بوون بۆ بڵاوبوونەوە هاوکاری وەزارەتی ڕۆشنبیری بن، پلانی وەزیری ڕۆشنبیری پێشوش کاک فەلەکەدین کاکەیی ئەوەبووە کە دەبێت چاودێری هەبێت بەسەر ئەو بڵاوکراوانە کەشێوەی تەندروستیان هەبێت وپێداچوونەوە بکرێت لەلایەن زمانەوانی ودەروونی وکاریگەری لەسەر گەورەو منداڵ، بەڵام من پێم وایە چوون ئەو کەناڵانە ئەهلین دەیانەوێت ڕەواج بۆ کەناڵەکانیان دروست بکەن و کەناڵە حیزبییەکانیش پێم وایە حزب لێی بەرپرسیارە وەزارەتی ڕۆشنبیری یەک کەناڵی هەیە کە ئەویش نەورۆزە وەدەتوانێت کۆنترۆڵی ئەو کەناڵە بکات بەرادیۆو گۆڤارەکەیەوە لەڕاستیدا من پێم وایە وەزارەتی ڕۆشنبیری تا ئێستا نەیتوانیوە کۆنترۆڵی کەناڵە حزبییەکان بکات شێوازی دۆبلاژ بەڕای من دەتوانێت زەرەرمەند بێت بۆ سەر زمان بەتایبەت زمانی منداڵ ودەبینین کە بواری زمانەوانی تێکەڵ بەفارسی یان تورکین من لەسەر ئەو بڕوایەم کە زۆر کەس هەن لێرە کە بتوانن بەزمانی کوردیەکی ڕەسەن قسە بکەن، بەڵام نازانم بۆ لەدۆبلاژ کەڵک لەو کەسانە وەردەگرن و هەندێ جار وشەی وەها بەکاردێت کە ئەگەر منداڵ فێری بێت کاریگەری نەرێنی لەسەر داهاتووی دەبێت، بەڵام بەداخەوە تا ئێستا هیچ لایەنێک قسەی لەسەر نەکردووەو نازانم وەزارەتی ڕۆشنبیری تا چەند لەوە بەرپرسیارە و ئایا ئەرکی وەزارەتی ڕۆشنبیرییە؟

عەبدولباست بەهجەت

لەدرێژە قسەکانی داو لەسەر ئەوەی کە پرسیارمان لێکرد بۆ چی وەزارەتی ئەوە بەئەرکی خۆی نازانێت کاتێک کە پەیوەندی ڕاستەوخۆی لەگەڵ ئەو مەسەلەیە هەیە گوتی:

من پێم باشە وەزارەت لیژنەیەکی هەبێت بۆ هەڵسەنگاندنی لایەنی زمانەوانی ولایەنی ناوەڕۆکی چیرۆکەکە چۆن چیرۆکێک کاتژمێر 7 ی ئێوارە بڵاودەبێتەوەو منداڵ سەیری دەکات کە هیچ گونجاو نییە لەگەڵ تەمەنی ئەو منداڵەو ئەو شێوە زاراوەی بۆ کارتۆنی منداڵان بەکار دێت کە زۆر جار گونجاو نییە بۆ دونیای منداڵ لەبەر ئەوە بێ شک دەبێت کۆنترۆڵێک هەبێت بەڵام ئایا تا چەند خاوەنی کەناڵەکان پابەند دەبن بەڕێنمایی وەزارەتی ڕۆشنبیری، چونکە ئەوانە بۆ خۆیان دەژیێن و کەناڵی وەزارەت نین و یان کەناڵی حزبین، ئایا ئەوانە پابەند دەبن بەبڕیاری وەزارەتی ڕۆشنبیری بەداخەوە ئێستا بواری بەرهەم هێنانی زنجیرە وفیلم ودراما بووەتە بازرگانی وکەمتر مەبەستی خزمەتی زمانەوانی یان پەروەردەیی تاکی کوردە و هیوادارم وەک بەرپرسیارێتیەکی نیشتمانی ونەتەوەیی کەناڵەکان خۆیان بەرپرسیار بزانن بەرامبەر ئەو شتانەی بۆ خەڵکی بڵاو دەکەنەوەو هیوادارم ڕۆژنامەکانیش لەو بوارەدا ئەکتیڤ بن و ڕوو بەڕووی ئەم دیاردەیە ببنەوە چونکە بڵاوبوونەوەی نادروستی ئەو بابەتانە هەم زەرەر بەلایەنی بیرکردنەوەی منال هەم بەلایەن زمانەوانی و هەم بیروڕای گەورەکانیش دەکات.

من زۆر جار بینیومە منداڵ لە فیلمی کارتۆنی فێری زمانی بیانی بووە وقسەی پێدەکات بۆ دەبێت کەناڵێکی دیکە بتوانێت منال بەم شێوە جوانە پەروەردە بکات بەڵام کەناڵەکانی خۆمان نتوانن کوردییەکی جوان و ڕەسەن فێری نەوەکانیان بکەن.

لەوەڵامی ئەوەی کە تا چەند زمانی ئەو فیلمە دۆبلاژکراوانە لەزمانی ستاندارد دوور دەبین هەروەها دەڵێت:

بەراستی من خۆم وەک تاکەکەس ئەوە بە دوور دەبینم لەزمانی ستاندارد بەڵکو وەک شێوە زاراوەی ناوچەیەکە جا لەڕۆژهەڵاتی کوردستان یان باکووری کوردستان کە کردوویانە بەزمانی دۆبلاژ کە پێم وایە زۆر پڕ لە هەڵەیە وکاریگەری خراپ لەسەر بیسەر و بینەر دادەنێت. **پرسیمان ئەی کێ دەبێت یان چ شوێنێک دەبێت هەست بەبەرپرسیاریەتی بکات لەپێگەیاندنی کەسانی ئەکادیمی وشارەزا چۆن وەک دەبینین ئێستا خواستی خەڵک بۆ دۆبلاژ زۆرە گوتی:** خۆی دەبێت لەهەموو وڵاتێک لیژنە هەیە لەهەر وڵاتێک ئەو لیژنانە هەن هەم لەناو دەزگای خۆت هەم لەدەرەوە پێویستە ئەو زنجیرە دۆبلاژ کراوانەش بەم لیژنانەدا تێپەڕین و لەڕووی ناوەڕۆک وتێکست وزمانەوانی وئەوکات بڕیاری بڵاوکردنەوەی بدرێت بەڵام لێرە کارەکان ڕەمەکی پێک دێت وبابەتەکان بەسەقەتی دەڕۆن.

هەروەها گوتی: مادام کە کۆمپانیاکان خۆیان داوای چاودێر دەکەن ئێمە دەتوانین بەوەزیری ڕۆشنبیری ڕابگەیەنین کە پێویستە ڕۆڵی خۆی لەو بوارەدا بگێڕێت هیوادارم خێزانەکان خۆیان وەک چاودێر ڕۆڵ ببینن بەتایبەتی نەهێڵن منالەکان ئەو شێوازە قسەیەی ناو فیلمە کارتۆنەکان فێربن کە زیاتر لەسیدیەکانی بازاڕ دەبینرێن و منالەکان هانبدەن بەکتێب فێری زمانی کوردی بن کە شێوازێکی تەندروست و سەلامەتە.

بەڕێز عەبدولباست بەهجەت بەرپرسی چالاکییەکان لەڕۆشنبیری منداڵان زۆر بەوردی لەسەر بابەتی دۆبلاژ بەتایبەت دۆبلاژی کارتۆنی منداڵان دواو گوتی: بێ شک ئەگەر زمانێکی تەندروست بەکارنەیەت کاریگەری خراپی دەبێت دەبوایە بەر لەتۆمارکردنی سیدییەکان دەزگایەکی هەڵسەنگاندن و لیژنەیەکی چاودێری هەبێت، بەڵام بەداخەوە ئەوە لەوڵاتی ئێمە نییە وزۆر جار دەبینین بەشێوەی وشەش وەرناگێردرێت و لەبەر فوکاهی وبەتەنزکردنی بابەتەکە، وشەی ناشیرین وجنێو تێکەڵ بەدۆبلاژ دەکرێت کە زۆر بەخراپی دەزانم.

ئێمە وەک ڕۆشنبیری منال هەوڵماندراوە ئەوە بخەینە ئەستۆی خۆمان، بەڵام تاکو ئێستا هیچ ئامانجێکمان وەرنەگرتووە و دەڵێم ئێمە هەوڵی خۆمان هەردەدەین و لەپڕۆژەی تازەی 2010 گونجاندوومانەو بەرزی دەکەینەوە بۆ وەزارەت کە ئەگەر بکرێت خۆمان سەرپەرشتی کاری دۆبلاژی منالان بکەین جگە لەوەڕەچاوی ئەوە بکەین کە کارتۆنی بەسوود بۆ منالان وەرگێرین نەوەک ئەوانەی هانی توندوتیژی و لێدان وشەڕ دەکات چۆن منال لاسایی ئەو کردەوانە دەکات ومرۆڤێکی توندوتیژی لێدەردەچێت وزیاتر حەز دەکەین ئەو فیلم کارتۆنانە بڵاو بێتەوە کە پەیامێکی پەروەردەی پێ بێت، بەڵام بەداخەوە کەناڵی تیجاری وسەربەخۆ هەیە و ئێمە ئەو دەسەڵاتەمان نییە کە پێشیان بگرین و چاودێرییان بکەین ئێمە خۆمان تەنانەت لەبڵاوکردنەوەی دیاری بەسەر منداڵان ڕەچاوی ئەو شتە دەکەین، **کاک عەبدولباست کە خۆی شارەزا لەدونیای منالانە لەسەر ئەو پرسیارە کە ئایا بازرگانی بەدونیا هەستیارەی منال دەکرێت و هەروەها ئەرکی حکومەت لەو بارەوە دەڵێت:**

بەراستی کەم وکورتی هەیەو ئەو کەم و کوڕیانە لەبەر ئەوەی ئێمە لەو بوارە کەسی پسپۆڕمان نییە منداڵ کۆڵەکەی ئەساسی کۆمەڵگەیە، بەڵام داخەکەم ئەو گرینگییەی پێ نادرێت بەڕای من دەبێت شوێنی ئیمە ببێتە وەزارەتێک بەڕێوەبەری گشتی و لقی جیاجیا تا بتوانێت کار بکات کەچی ئیمە ئەوا تازە خەریکین چەند خانەیەک لەگەڕەک و شوێنە دوورەکان دەکەینەوە و لەکۆتایی دیسان دەڵێم پێویستە دەزگایەکی تایبەت هەبێت ودۆبلاژ لەچوارچێوەی حەزو ئاواتی کەسی بێتە دەرو هەروەها چاودێرێک هەبێت لەکەسانی پسپۆڕ کە پێم وایە ئەوکات زۆر بەسوود دەبێت.

گرتەیەک لەزنجیرەی دۆبلاژکراوی چیرۆکی زستان

کۆمەڵێک لەو گەنجانەی کە کاری دۆبلاژ دەکەن

گۆران نازم- دەنگی جەبار ئاغا

مەسعود عەباس وەند- دەنگی خەلیل

گەلاوێژ ڕەسول- دەنگی میرنا

کارزان داود- دەنگی عەباس

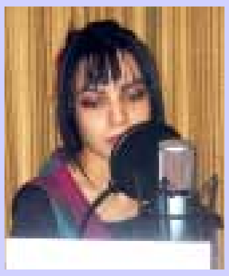

تەلار ئازاد- دەنگی تارا

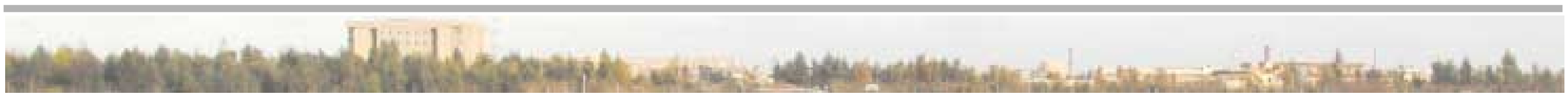

ژمارەی تەلەفۆنە پێویستەکان

• پایتەخت (کۆدی هەولێر: 066)

ئاسایشی هەولێر: (2220230-2225183)
پۆلیسی فریاکەوتن: (144-134-124-104)
بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتوچۆ: (2230292)
بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی هەولێر: (22232968)
بگۆڕی بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی هەولێر: (2221001)
دادگا: (2230348)
بنکەی ئاگرکوژێنەوە: (2221575)
چاککردنەوەی کارەبا (صیانە): (2223375)
چاککردنەوەی تەلەفۆناتی هەولێر: -2238001
فەرمانگەی تەندروستی: 4569103

بگۆڕی نووسینگەی سەرۆکی هەرێم (4441008)
بگۆڕی پەرلەمانی کوردستان: (2230242)
بگۆڕی ئەنجوومەنی وەزیران: (2231905)
بگۆڕی وەزارەتی پێشمەرگە: (2241977)
بگۆڕی وەزارەتی دارایی: (2230251)
بگۆڕی وەزارەتی پیشەسازی : (2273911)
بگۆڕی وەزارەتی داد: (2245506)
بگۆڕی وەزارەتی گەیاندن: (2230272)
بگۆڕی وەزارەتی کارەبا : (2272213)

نەخۆشخانەی ڕزگاری: (-2273883-2273885- 2272689-2273882 -2271518-2271516-)
نەخۆشخانەی لەدایکبوون: (2222465-2240066)
نەخۆشخانەی ڕاپەڕین: 2240089 2243452
نەخۆشخانەی فریاکەوتن: (122)
نەخۆشخانەی ئیمەرجنسی: (24911-4635)
نەخۆشخانەی زانیاری: (2230607)
نەخۆشخانەی ڕەسوولی تایبەت: (2229714)
نەخۆشخانەی هەولێری تایبەت: (147-128)
نەخۆشخانەی کوردستانی تایبەت: (138-135)
نەخۆشخانەی کۆماری: (154-155)
نەخۆشخانەی ژینی تایبەت: (2232144)
نەخۆشخانەی سینگ: (2230628)
نەخۆشخانەی نانەکەلی: (2548301)
ناحیەی عەینکاوە: (2251100)
هۆڵی میدیا: (2230275)
هۆڵی ڕۆشنبیری: (2261597)
لیژنەی بەدواداچوونی موەلیدەکانی هەولێر: (07504680268)

بگۆڕی وەزارەتی شارەوانی: (2220422)
بگۆڕی وەزارەتی ڕۆشنبیری: (2272791)
بگۆڕی وەزارەتی مافی مرۆڤ: (2241540)
بگۆڕی وەزارەتی ئەوقاف: (2222751)
بگۆڕی وەزارەتی تەندروستی: (2238015)
بگۆڕی وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی: (2238014)
بگۆڕی وەزارەتی کشتوکاڵ (2226116)
بگۆڕی سەرۆکایەتی زانکۆ: (2224122)

هۆڵی گەل: (2230274)
زانکۆی سەلاحەدین: (2224122)
سەتەلایتی کوردستان: (2231947 پیرمام)- (2231704 هەولێر)
زاگرۆس tv: -2230979-2230911
نەورۆز tv: (2230593)
زانکۆی هەولێری پزیشکی 2273384
ڕادیۆی دەنگی کوردستان: (4456262)
مەکتەبی ناوەندی ڕاگەیاندن: (2230228)
پارێزگای هەولێر: (2230118) 2561546
بەڕێوەبەرایەتی ئاوی هەولێر: (2552213)

• سۆران

پۆلیسی فریاکەوتن: (128)
ئاسایش : (066-3220408)
نەخۆشخانە: (066-3220710)
ئاگرکوژێنەوە: (115 یان 125)
وێستگەی کارەبا: (066-3220371)
هاتووچۆ: (066-3503262)

بگۆڕی شەقڵاوە: (06672520000)
بگۆڕی سۆران: (066-3502625)
بگۆڕی خەلیفان: (066-3505770)
بگۆڕی چۆمان: (066-3507173)
بگۆڕی ڕواندز: (066-3507576)
بگۆڕی مێرگەسۆر: (066-3507350)

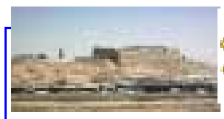

• کەرکووک (کۆدی کەرکووک: 050)

بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی کەرکوک: (212444)
بەڕێوەبەرایەتی ئاسایشی کەرکوک: (07507694545-07701296565)
بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی فریاکەوتن: (217195)
بنکەی پۆلیسی میقداد: (462865)
بنکەی پۆلیسی عەرەفە: (217069)
بنکەی پۆلیسی ڕەحیماوە: (217069)
بنکەی پۆلیسی قۆریە: (212071)
بنکەی پۆلیسی داقوق: (650006)
بنکەی پۆلیسی دووبس: (0507-32007)
بنکەی پۆلیسی پردێ: (0507-72445)
نەخۆشخانەی ئازادی: (211621)
نەخۆشخانەی کەرکوک: (212223)
لقی ٣ پارتی دیموکراتی کوردستان: (220211)

• چەمچەماڵ (کۆدی: 897)

پۆلیسی چەمچەماڵ (8970005)
شارەوانی (8970009)
بەرگری شارستانی (8970020)
صیانەی کارەبا (8970006)
لقی (19) پارتی (8970796)

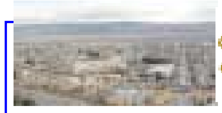

• سلێمانی (کۆدی سلێمانی: 053)

ئاسایشی فریاکەوتن: (3123544)
ئاگرکوژێنەوە: (115)
بەڕێوەبەرایەتی ئاگرکوژێنەوە: (3126977)
بەڕێوەبەرایەتی کارەبا: (3130169)
پارێزگا : (3124060)
شارەوانی: (3122311)
نەخۆشخانەی فریاکەوتن: (3270511)
زانکۆی سلێمانی: (3270915)
زاگرۆس tv: (3235324)
ن.کوردستان tv: (3290600)
کوردسات: (3134220)
تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان: (07701956075)
دەنگی گەلی کوردستان: (07703556294)
پەیمانگای تەکنیکی: (3180122)

• هەڵەبجەی شەهید (کۆدی هەڵەبجە: 885)

بگۆڕ: (8851002)
شارەوانی: (8851219)
نەخۆشخانەی گشتی: (8851206)
بەڕێوەبەرایەتی ئاسایش: (8851195)

• ئاکرێ

قایمقامیەتی ئاکرێ: (6220002)
بگۆڕی ئاکرێ: (6222001)
فریاکەوتنی ئاسایشی ئاکرێ: (6221096)
نەخۆشخانەی ئاکرێ: (6221388)
فەرمانگەی کارەبا: (6220701)
پۆلیسی ئاگرکوژێنەوە: (6220663)
ئاسایشی ئاکرێ: (-62221443 62216669)

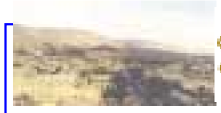

• دهۆک (کۆدی دهۆک: 062)

ئەفسەری نۆبەدار: (7221708)
پۆلیسێن هەوار هاتنێ: (7221707)
ئەفسەرێ نوبەدار(ئاسایش): (7221820)
هێزا ئامادە پولیس: (7225152)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ- دهوک: (115)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ ل سەرسنگێ: (7617468)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ ل بامەرنێ: (5224205)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ ل ئامێدیێ: (5220051)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ- زاخو: (115)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ- سێمێلێ: (0627626523)
بنگەهێ ئاگرڤەمراندنێ- باتێلێ: (7460015)
نەخوشخانا تەنگاڤیا- دهوک: (7612561)
نەخوشخانا ئازادی- دهوک: (7221737)
چاپخانا خەبات: (7221479)
ن- سەتەلایتا کوردستان- دهوک: (7222430)
ڕادیویا کوردستان- دهوک: (7241647)

• ئامێدی

بەرگری شارستانی: (103)
اسعاف: (105)
قایمقامیەتی ئامێدی: (5220048)
بەڕێوەبەرایەتی ئاسایش: (5220053)
بەڕێوەبەرایەتی پولیس: (5220024)
لقی 18ی «پ.د.ک»: (5220582)

شایان (٩/٢٣- ١٠/٢٢)

ژیان بریتییە لە چەند هەڵێک و دووبارەبوونەوەیان ئاسان نییە ..ئەمڕۆ هەڵێکی ڕەواو گونجاوت بۆ دەڕەخسێت لەدەست خۆتی مەدە.

دووپشک (١٠/٢٣- ١١/٢١)

ئەو خەسڵەتە جوانانەی لە خەیاڵتدا بۆ هاوسۆزەکەتت دروست کردووە لەوانەیە بۆ ئەو نەگونجێن ..ئاگاداری باری دارایی خۆت بە.

کەوان (١١/٢٢- ١٢/٢١)

ئەنجام نەدانی کارەکانت لەکاتی دیاریکراودا ڕووبەڕووی بەرپرسیاریەتیت دەکاتەوە ..مرۆڤ بە کردەوەکانی هەڵدەسەنگێندرێت نەوەک بە قسەکانی.

گیسک (١٢/٢٢- ١/٢٠)

کەسێکی دلسۆزت دەرگای کامەرانیت لێدەکاتەوە لە بواری کارەکانتدا دەرفەتی سەرکەوتنت بۆ دەڕەخسێنێت .

گۆزە (١/٢١- ٢/١٨)

پەیوەندیە گشتیەکانت خراپن ..ئەمڕۆ گرفتی زۆرت دێتە پێش بەشێوەیەک پەشۆکاوت دەکات ..وڕەت بەرزبێت چارەسەری بەشێکیان دەکەیت.

نەهەنگ (٢/١٩- ٣/٢٠)

ئەرکە خێزانییەکان زۆربەی کاتەکانت دەبەن ..لە پەیوەندی سۆزداری و هەڵبژاردنی هاوسەردا بە هێمنی بیربکەوەو بە قەناعەتەوە بڕیار بدە.